

LEGE
pentru modificarea și completarea
Codului de procedură penală

nr. 258-XIII din 03.11.94

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.19/204 din 22.12.1994

* * *

Abrogat: 12.06.2003

Legea R.Moldova nr.122-XV din 14.03.2003 (Vezi [Legea nr.780-XV din 27.12.2001](#) art.39 alin.4)

Parlamentul adoptă prezenta lege.

Art.I. – [Codul de procedură penală, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961](#) (Veștile Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești, 1961, nr.10, art.42; nr.16, art.66; 1963, nr.16, art.70; Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului R.S.S. Moldovenești, 1966, nr.12, art.168; 1967, nr.6, art.111; 1968, nr.8, art.115; 1970, nr.8, art.136; 1972, nr.9, art.127; 1974, nr.6, art.50, 53; 1975, nr.6, art.55; nr.9, art.114; 1977, nr.4, art.28; 1983, nr.12, art.79; 1985, nr.2, art.12; 1987, nr.11, art.149; 1989, nr.4, art.73; Monitorul Parlamentului Republicii Moldova 1991, nr.3-4-5-6, art.27;; 1992, nr.4, art.86-1; nr.8, art.207, 208, 209; 1993, nr.11, art.343; 1994, nr.5, art.143; [legile nr.51-XIII din 14 aprilie 1994](#); [nr.192-XIII din 20 iulie 1994](#)), se modifică și se completează după cum urmează;

1. După articolul 4 se introduce articolul 4/1, cu următorul cuprins:

"Articolul 4/1. Presumpția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale".

2. Articolul 5/2 se completează cu un nou alineat, care devine alineatul doi, cu următorul cuprins:

"Clasarea procesului penal în temeiurile menționate în prezentul articol nu se admite, dacă persoana care a săvîrșit o faptă ce conține indicii de infracțiune obiectează împotriva acestui lucru. În acest caz cercetarea cauzei continuă în mod obișnuit."

3. Articolul 6:

după alineatul întîi se introduce un nou alineat, care devine alineatul doi, cu următorul cuprins:

"Persoana supusă la arest are dreptul la atac și la controlul judiciar al legalității și temeiniciei ținerii sale sub arest. Ordonanța judecătorului privind punerea în libertate a persoanei, pronunțată ca rezultat al controlului judiciar, urmează a fi executată fără întîrziere.";

alineatul doi devine alineatul trei.

4. Articolul 18/5 se completează cu un nou alineat, care devine alineatul doi, cu următorul cuprins:

"Cetățenii străini și apatrizii pot fi extrădați numai în baza unei convenții internaționale sau în condiții de reciprocitate în temeiul hotărîrii instanței de judecată".

5. Înaintea articolului 42 se introduce articolul 41/1, cu următorul cuprins:

"Articolul 41/1. Bănuitul

Persoana bănuită sau reținută ca fiind bănuită de săvîrșirea unei infracțiuni sau supusă unor măsuri de reprimire pînă la punerea sub învinuire se numește bănuit.

Bănuitul este în drept: să aibă apărător; să știe de ce este bănuit; să dea explicații; să administreze probe; să facă cereri, să ia cunoștință de procesele-verbale ale actelor de anchetă efectuate cu

participarea lui, precum și de materialele trimise în judecată pentru confirmarea legalității și temeiniciei aplicării față de el a ținerii sub arest în calitate de măsură de reprimare; să facă recuzări; să se plîngă împotriva acțiunilor și hotărîrilor persoanei care efectuează cercetarea penală, ale anchetatorului penal, procurorului, să participe la examinarea de către judecător a plîngerilor în modul prevăzut la articolul 195/2 din prezentul Cod."

6. Articolul 42 alineatul trei va avea următorul cuprins:

"Învinuitul are dreptul la apărare. Învinuitul este în drept: să știe de ce este învinuit și se dea explicații cu privire la învinuirea ce i se aduce; să administreze probe; să facă cereri; să atace în instanța de judecată legalitatea și temeinicia arestării; să ia cunoștință de procesele-verbale ale actelor de anchetă, efectuate cu participarea lui, precum și de materialele trimise în judecată pentru confirmarea legalității și temeiniciei aplicării față de el a ținerii sub arest în calitate de măsură de reprimare; după terminarea cercetării penale sau a anchetei preliminare să ia cunoștință de toate materialele din dosar și să transcrie din ele datele necesare; să aibă un apărător din momentul prevăzut la articolul 43 din prezentul Cod; să participe la examinarea de către judecător a plîngerilor în modul prevăzut la articolul 195/2 din prezentul Cod; să participe la dezbaterile judiciare în primă instanță; să facă recuzări; să se plîngă împotriva acțiunilor și hotărîrilor persoanei care efectuează cercetarea penală, ale anchetatorului penal, procurorului și instanței de judecată; să-și apere drepturile și interesele legitime prin oricare alte mijloace și metode ce nu contravin legii."

7. Articolul 43 alineatul întâi va avea următorul cuprins:

"Apărătorul ales sau numit de oficiu este admis să participe la proces din momentul punerii sub învinuire, iar în cazul reținerii sau arestării bănuitului sau învinuitului – din momentul comunicării lui a procesului-verbal de reținere sau prezentării mandatului de arest, însă nu mai tîrziu de douăsprezece ore din momentul reținerii sau arestării. Dacă în acest termen prezentarea apărătorului ales de bănuit sau învinuit este imposibilă, persoana care efectuează cercetarea penală, anchetatorul penal și procurorul propun bănuitului sau învinuitului să invite un alt apărător ori îi asigură un apărător prin intermediul biroului de asistență juridică."

8. Articolul 45: se introduce un nou alineat, care devine alineatul doi, cu următorul cuprins:

"În cazul în care participarea apărătorului ales de bănuit sau învinuit este imposibilă în decursul a douăsprezece ore după reținere sau arestare, precum și în cazul în care prezența apărătorului admis la proces în timpul punerii sub învinuire este imposibilă în decursul a cinci zile din momentul înștiințării lui, anchetatorul penal și procurorul propun bănuitului, învinuitului sau inculpatului să invite un alt apărător ori îi asigură un apărător prin intermediul biroului de asistență juridică.";

alineatul doi, trei, patru și cinci devin respectiv alineatele trei, patru, cinci și șase.

9. Articolul 46 alineatul doi:

punctul 1) va avea următorul cuprins:

"1) să ia cunoștință de procesul-verbal de reținere a bănuitului, de hotărîrea privind aplicarea fără de acesta a măsurii de reprimare sub formă de arest, de mandatul de arestare, precum și de materialele trimise în judecată pentru confirmarea legalității și temeiniciei aplicării măsurii de reprimare sub formă de arest, în cazul depunerii plîngerii în modul prevăzut la articolul 195/1 din prezentul Cod;"

punctul 9) va avea următorul cuprins:

"9) să participe la examinarea de către judecător a plîngerilor în modul prevăzut la articolul 195/2 din prezentul Cod, la dezbaterile judiciare în prima instanță, precum și la ședințele judiciare în care se examinează cauza în instanța de recurs;"

se introduce punctul 11), cu următorul cuprins:

"11) să folosească oricare alte mijloace și metode de apărare ce nu contravin legii,".

10. Articolul 62 va avea următorul cuprins:

"Articolul 62. Depozițiile bănuitului

Bănuitul face depoziții referitor la împrejurările care au servit ca temei pentru reținerea lui sau pentru aplicarea măsurii de reprimare, precum și referitor la alte împrejurări ale pricinii, pe care le cunoaște.

Primul interogatoriu al bănuitului reținut sau arestat este efectuat numai în prezența unui apărător,

ales sau numit din oficiu în decursul a douăsprezece ore din momentul reținerii sau arestării."

11. Articolul 74 se completează cu un nou alineat, care devine alineatul doi, cu următorul cuprins;

"Copia ordonanței sau încheierii privind aplicarea măsurii de reprimare se înmânează neîntârziat persoanei față de care a fost dată."

12. Articolul 76 alineatul doi textul "zece salarii minime" se substituie cu textul "o sută de salarii minime".

13. Articolul 78:

alineatele patru, cinci, șase și șapte vor avea următorul cuprins:

"Arestarea se face în baza mandatului eliberat de procuror pe un termen de cel mult treizeci de zile. La soluționarea chestiunii eliberării mandatului de arestare procurorul este obligat să ia cunoștință cu minuțiozitate de toate materialele ce conțin temeuri pentru arestare și în caz de necesitate să interogheze personal bănuitul sau învinuitul, iar pe minorul învinuit sau bănuît – în toate cazurile.

Dreptul de a elibera mandat de arestare aparține Procurorului General, locțiitorului acestuia, procurorului raional, procurorului orășenesc și procurorilor asimilați acestora. În absența procurorului raional, procurorului orășenesc și procurorilor asimilați acestora, locțiitorilor poate elibera mandat de arestare pe un termen de cinci zile. Procurorul raional, procurorul orășenesc și procurorii asimilați acestora pot să prelungească acest termen până la treizeci de zile. Prelungirea ulterioară a termenului de ținere sub arest se efectuează în conformitate cu prevederile articolului 79 din prezentul Cod.

În mandatul de arestare se indică: data și locul eliberării mandatului, numele de familie, gradul de clasificare al procurorului care a eliberat mandatul, datele de anchetă ale arestatului, circumstanțele comiterii infracțiunii și calificarea lor în conformitate cu normele Codului penal; motivele și temeiurile aplicării măsurii de reprimare sub formă de arest termenul de valabilitate a mandatului de arestare și organul care îl execută.

Temeiurile arestării se aduc fără întârziere la cunoștința arestatului numai în prezența unui apărător, ales sau numit din oficiu în decursul a douăsprezece ore din momentul arestării. Totodată arestatului i se explică modul de contestație a aplicării măsurii de reprimare.;"

se introduc două alineate noi, care devin alineatul opt și nouă, cu următorul cuprins:

"Aplicarea repetată a arestului față de aceeași persoană și în aceeași pricină după anularea ei prin decizia judecătorului, pronunțată în modul prevăzut la articolul 195/2 din prezentul Cod, este posibilă numai în cazul descoperirii unor noi circumstanțe ale pricinii care fac necesară arestarea persoanei. Aplicarea repetată a arestului în calitate de măsură de reprimare poate fi atacată în instanța de judecată pe baze generale.

Modul de întreținere în locurile de detenție preventivă a persoanelor față de care, în calitate de măsură de reprimare a fost ales arestul se reglementează în titlul al nouălea din prezentul Cod."

14. Articolul 70 alineatul întâi va avea următorul cuprins:

"Termenul de ținere sub arest în cursul cercetării infracțiunilor nu poate depăși treizeci de zile. În cazul imposibilității de a încheia cercetarea și al absenței temeiurilor pentru schimbarea măsurii de reprimare, acest termen poate fi prelungit până la două luni de procurorul raional, procurorul orășenesc și de procurorii asimilați acestora. O nouă prelungire a termenului poate fi efectuată doar în cazul unui dosar deosebit de complicat de către locțiitorul Procurorului general până la cinci luni și de către Procurorul General – până la șase luni de la data arestării. În cazuri excepționale acest termen poate fi prelungit de Procurorul General până la douăsprezece luni cu aprobarea prealabilă a Parlamentului."

15. Articolul 82 alineatul doi va avea următorul cuprins:

"Revocarea sau schimbarea de către persoana care efectuează cercetarea penală sau de către anchetatorul penal a măsurii de reprimare ordonată de către procuror sau la indicația acestuia nu se admite decât cu încuviințarea procurorului."

16. Articolul 83 alineatul întâi va avea următorul cuprins:

"La efectuarea actelor de urmărire, precum și la ședințele judiciare iar în caz de necesitate și la ședințele dispozitive ale instanțelor de gradul întâi se întocmesc procese-verbale. Procesele-verbale se întocmesc de asemenea în cazul examinării de către judecător a plîngerilor în modul prevăzut la articolul 195/2 din prezentul Cod."

17. Articolul 104 alineatele trei, patru și cinci vor avea următorul cuprins:

"Termenul reținerii nu poate depăși douăzeci și patru de ore.

Despre fiecare caz de reținere a unei persoane bănuite de săvârșirea unei infracțiuni organul de cercetare penală, anchetatorul penal sînt obligați să întocmească un proces-verbal, în care să indice temeiurile, motivele, ziua și ora, anul și luna, locul reținerii, lămuririle persoanei reținute. Procesul-verbal cu privire la reținere este semnat de persoana care l-a întocmit și de persoana reținută. În decursul a șase ore de la întocmirea procesului-verbal persoana care l-a întocmit prezintă procurorului o comunicație scrisă privitoare la reținere. În decursul a douăzeci și patru de ore de la întocmirea procesului-verbal cu privire la reținere procurorul este obligat să elibereze mandatul de arestare sau să pronunțe ordonanța privind eliberarea persoanei reținute.

Motivele reținerii se aduc de îndată la cunoștința persoanei reținute numai în prezența unui apărător, ales sau numit din oficiu în decursul a douăsprezece ore din momentul reținerii."

18. Articolul 104/1 se abrogă.

19. Articolul 113 se completează cu un nou alineat, care devine alineatul patru, cu următorul cuprins:

"Dacă Procurorul General și locțiitorul lui au confirmat că probele adunate în privința unei persoane concrete referitor la episoade aparte ale pricinii sînt suficiente pentru întocmirea unei încheieri de acuzare, ei sînt în drept să dea indicație scrisă privitoare la terminarea cercetării și trimiterea dosarului în judecată referitor la aceste episoade. În acest caz instanța de judecată examinează pricina în limitele acuzării formulate. Examinarea altor episoade ale pricinii se efectuează în conformitate cu prezentul Cod."

20. Articolul 115:

la alineatul întâi după textul "înregistrarea sonoră", se introduce textul "înregistrarea video,";

la alineatul trei după cuvîntul "peliculele" se introduce textul "casetele video",.

21. Articolul 115/1 va avea următorul cuprins:

"Articolul 115/1. Aplicarea înregistrării sonore și înregistrării video la interogatoriu

În baza hotărîrii anchetatorului penal la interogarea învinuitului, bănuitului, martorului sau părții vătămate pot fi aplicate înregistrării sonore și înregistrării video. Înregistrarea sonoră și înregistrarea video pot fi aplicate, de asemenea, la cererea învinuitului, bănuitului, martorului sau a părții vătămate.

Anchetatorul penal ia hotărîrea privind înregistrarea sonoră și înregistrarea video și comunică persoanei interogate faptul acesta înainte de interogatoriu.

Înregistrarea sonoră și înregistrarea video trebuie să reflecte datele menționate în articolul 115 alineatul doi din prezentul Cod, precum și întreaga desfășurare a interogatoriului. Nu se admite înregistrarea sonoră sau înregistrarea video a unei părți din interogatoriu, precum și repetarea specială pentru înregistrare sonoră sau înregistrare video a depozițiilor făcute în cadrul aceluiași interogatoriu.

După terminarea interogatoriului înregistrarea sonoră și înregistrarea video se reproduc în întregime în fața persoanei interogate. Completările la înregistrarea sonoră și la înregistrarea video a declarațiilor făcute de persoana interogată de asemenea pe fonogramă și pe casetă video. Înregistrarea sonoră și înregistrarea video se încheie cu declarația persoanei interogate, care confirmă justetea lor.

Declarațiile obținute în timpul interogatoriului cu aplicarea înregistrării sonore și înregistrării video se înscriu în procesul-verbal al interogatoriului în conformitate cu prevederile prezentului Cod. Procesul-verbal al interogatoriului trebuie să conțină de asemenea: menținerea privitoare la aplicarea înregistrării sonore și înregistrării video și informarea asupra acestui fapt a persoanei interogate; date cu privire la mijloacele tehnice și condițiile înregistrării sonore și înregistrării video; declarația persoanei interogate privind aplicarea înregistrării sonore și înregistrării video; mențiunea privind reproducerea înregistrării sonore și înregistrării video în fața persoanei interogate; certificarea justetei procesului-verbal, a înregistrării sonore și înregistrării video de către persoana interogată și anchetatorul penal. Fonograma și caseta video se păstrează în dosar și, după terminarea anchetei preliminare, se sigilează.

În caz de reproducere a înregistrării sonore și înregistrării video a declarațiilor la efectuarea unui alt act de urmărire, anchetatorul penal este obligat să facă despre aceasta o mențiune în procesul-verbal al actului de urmărire respectiv."

22. Articolul 188 alineatul întâi:

se introduce punctul 2/1), cu următorul cuprins:

"2/1) alege, modifică sau revocă măsura de reprimare;";

la punctul 9) textul "anchetatorului penal orice dosar" se substituie cu textul "orice dosar după competența anchetatorului penal".

23. Se introduc articolele 195/1 și 195/2, cu următorul cuprins:

"Articolul 195/1. Contestarea în instanța de judecată a legalității mandatului de arestare

Plîngerea împotriva eliberării de către procuror a mandatului de arestare se depune în instanța de judecată de persoana deținută sub arest, de apărătorul ei sau de reprezentantul legitim, nemijlocit sau prin intermediul persoanei care efectuează cercetarea penală, al anchetatorului penal sau al procurorului.

Administrația locurilor de deținere a persoanei sub arest, primind plîngerea împotriva arestării adresată instanței de judecată, este obligată să trimită plîngerea în decursul a douăzeci și patru de ore din momentul primirii ei în instanța de judecată respectivă, aducînd faptul la cunoștința procurorului.

Persoana care efectuează cercetarea penală, anchetatorul penal și procurorul sînt obligați să trimită în instanța de judecată în decursul a douăzeci și patru de ore plîngerea primită împreună cu materialele din dosar care confirmă legalitatea și temeinicia aplicării deținerii sub arest în calitate de măsură de reprimare, iar în caz de necesitate – împreună cu explicațiile proprii. Dacă plîngerea este depusă prin intermediul administrației locului de deținere sub arest, procurorul este obligat să înainteze în instanța de judecată materialele și explicațiile menționate, în decursul a douăzeci și patru de ore din momentul primirii de la administrația locului de deținere a persoanei sub arest a înștiințării despre depunerea plîngerii de către această persoană.

Depunerea plîngerii nu întrerupe acțiunea mandatului de arestare și nu are drept urmare eliberarea persoanei de sub arest, dacă acest lucru nu-l va găsi de cuviință să-l înfăptuiască persoana care efectuează cercetarea penală, anchetatorul penal sau procurorul.

Articolul 195/2. Controlul judiciar al legalității mandatului de arestare

Controlul judiciar al legalității mandatului de arestare se efectuează de către judecător la locul de deținere a persoanei sub arest sau de efectuare a anchetei preliminare.

Judecătorul verifică legalitatea și temeinicia arestului în decursul a trei zile din momentul primirii materialelor care confirmă legalitatea și temeinicia deținerii sub arest în calitate de măsură de reprimare.

Controlul judiciar al legalității și temeiniciei arestului se efectuează în ședință închisă cu participarea procurorului, apărătorului, dacă acesta participă la proces, sau a reprezentantului legitim al persoanei deținute sub arest. Judecătorul cheamă la ședință persoana deținută sub arest.

Neprezentarea nemotivată a părților înștiințate din timp despre data examinării plîngerii nu constituie un obstacol pentru efectuarea controlului judiciar.

La începutul ședinței judecătorul anunță care plîngere urmează a fi examinată, se recomandă persoanelor prezente la ședință, le explică drepturile și obligațiunile lor. După aceasta reclamantul, dacă participă la examinarea plîngerii, o argumentează, iar apoi sînt audiate alte persoane venite la ședință.

În urma controlului judiciar, judecătorul pronunță una din următoarele hotărîri:

- 1) privind anularea mandatului de arestare și eliberarea persoanei de sub arest;
- 2) privind respingerea plîngerii.

Dacă la ședință nu au fost prezentate materiale care confirmă legalitatea și temeinicia arestării, judecătorul hotărăște anularea mandatului de arestare și eliberarea persoanei de sub arest.

Hotărîrea judecătorului trebuie să fie motivată.

Hotărîrea judecătorului este definitivă și nu poate fi atacată sau contestată.

Concomitent cu pronunțarea hotărîrii privind anularea mandatului de arestare, judecătorul are dreptul să aleagă oricare altă măsură de reprimare prevăzută de lege.

Copia hotărîrii judecătorului este trimisă procurorului și reclamantului, iar dacă a fost luată decizia eliberării persoanei de sub arest, este trimisă și la locul de deținere a persoanei sub arest, pentru executare imediată. Dacă persoana deținută sub arest participă la ședință, ea este pusă în libertate de

către judecător imediat, chiar în sala ședinței de judecată.

În caz de respingere a plîngerii examinarea repetată de către judecător a plîngerii aceleiași persoane privind aceeași cauză în modul prevăzut de prezentul articol se admite dacă după anularea sau modificarea măsurii de reprimare sub formă de deținere sub arest procurorul a eliberat din nou un mandat de arestare.

După controlul legalității mandatului de arestare și pronunțarea hotărîrii judecătorului remite procurorului, anchetatorului penal sau persoanei care efectuează cercetarea penală materialele dosarului prezentate de ei. În caz de necesitate, în instanța de judecată pot fi făcute copii de pe aceste documente."

24. În articolele 16, 111, 112, 116, 346/1, 351, 352, 354, 355, 357, 366, 395 cuvintele "Procurorul Republicii Moldova" se substituie prin cuvintele "Procurorul General" la cazul respectiv.

Art.II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Petru LUCINSCHI

Chișinău, 3 noiembrie 1994.

Nr.258-XIII.